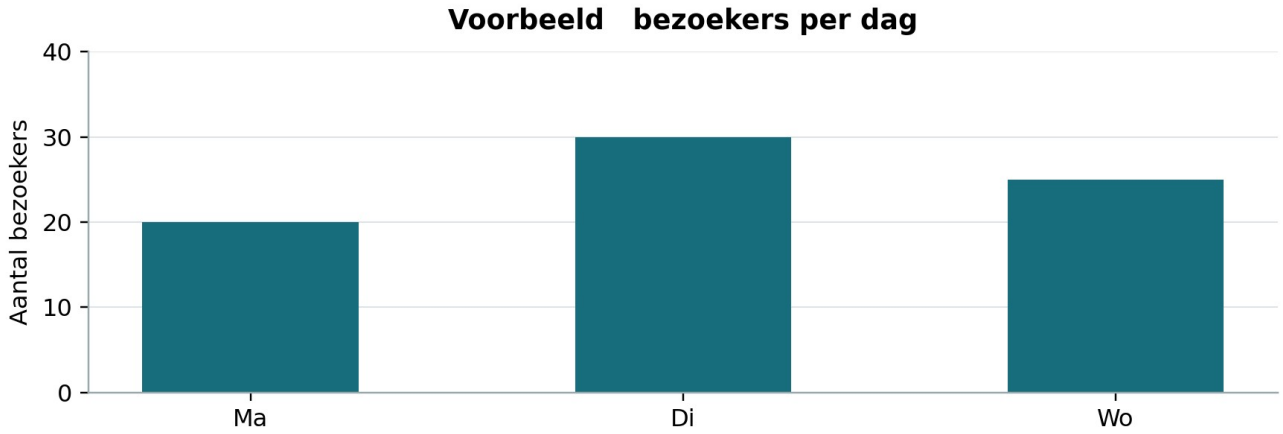
Tabellen en diagrammen lezen

Gebruik dit hulpblad tijdens het oefenen. Bij de zelfstandige afsluiting gebruik je alleen je rekenmachine en de officiële rekenkaart.

Begin met de betekenis

1. Lees titel en vraag. Over welke groep of periode gaat het?
2. Lees tabelkoppen, assen en eenheden. Let op × 1000.
3. Gebruik legenda, arcering of lijnstijl om de reeks te kiezen.
4. Bepaal de waarde van één rasterstap.
5. Lees af, reken zo nodig en controleer wat je antwoord betekent.

Eén verticale rasterstap is 10 bezoekers. De staaf van woensdag eindigt tussen 20 en 30: dat zijn 25 bezoekers. Het verschil met maandag is 25 − 20 = 5 bezoekers.

Welke weergave past

Weergave	Waarvoor
Tabel	Exacte waarden zoeken en combineren
Staafdiagram	Categorieën vergelijken
Lijngrafiek	Een ontwikkeling in de tijd
Cirkeldiagram	Niet-overlappende delen van één geheel

Gestapelde staaf: lees voor een deel de boven- én ondergrens af. Een deel van 30 tot 50 is 20 groot. Bij een dubbele as lees je elke reeks op zijn eigen as.

Van percentage naar aantal

Zoek eerst het geheel van 100%. Aantal = totaal : 100 × percentage. Voor 30% van 200 studenten: 200 : 100 × 30 = 60. Een groter percentage betekent alleen een groter aantal als je ook rekening houdt met de totalen.

Gemiddelde en gegevens verwerken

Gewoon gemiddelde

Tel alle waarden op en deel door het aantal waarden. Voor 6, 8 en 7: (6 + 8 + 7) : 3 = 7. Een nul telt mee; een ontbrekend antwoord is geen gemeten nul. Rond pas het eindantwoord af als dat gevraagd wordt.

Een frequentietabel

Cijfer	Aantal	Cijfer × aantal
5	2	10
7	3	21
Totaal	5	31

Frequentie betekent hoe vaak een waarde voorkomt. Hier zijn vijf cijfers: 5, 5, 7, 7 en 7. Gemiddelde = 31 : 5 = 6,2. Deel door het totale aantal waarnemingen, niet door het aantal rijen.

Groepen samenvoegen: bereken eerst per groep de totale som. Acht personen met gemiddeld 8 leveren 64 punten; 24 personen met gemiddeld 6 leveren 144 punten. Samen: (64 + 144) : (8 + 24) = 6,5.

Een steelbladdiagram

Steel	Blad
1	2 5 8
2	0 5

Sleutel: 1 | 2 = 12 minuten. De vijf tijden zijn 12, 15, 18, 20 en 25 minuten. Elk blad telt als één waarneming. De middelste waarde is 18; die heet de mediaan. Het gemiddelde is een andere berekening.

Ordenen en tekenen

Tel elke waarneming één keer en controleer het totaal. Geef een diagram een titel, labels en eenheden. Gebruik gelijke rasterstappen. Een staafdiagram heeft een duidelijke nulbasis. Zet tijdstippen in een lijngrafiek op afstanden die bij de verstreken tijd passen.

Een rooster gebruiken

Controleer begintijd, eindtijd, dag en locatie. Tel looptijd of overstaptijd mee. Volledig volgen betekent dat je vóór of op de begintijd aanwezig bent en tot het einde blijft.

Vergelijken en conclusies trekken

Aantal aandeel en verandering

Vraag	Berekening
Welk aandeel	Deel : totaal × 100%
Hoeveel procent verandering	(Nieuw − oud) : oud × 100%
Hoeveel procentpunt verschil	Nieuw percentage − oud percentage

Van 40% naar 30% is een daling van 10 procentpunt. Bij 400 personen is 40% gelijk aan 160; bij 600 personen is 30% gelijk aan 180. Het aandeel daalt, maar het aantal stijgt met (180 − 160) : 160 × 100 = 12,5%.

Onderbouw de conclusie

Noem de waarden of berekening waarop je conclusie steunt. De grootste waarde is iets anders dan de grootste stijging. Vergelijk bij ongelijke tijdsperioden ook de verandering per jaar of per uur.

Een trend is een algemene richting. Een voorspelling geldt onder een aanname, bijvoorbeeld als de stijging doorzet. Een grafiek van twee ontwikkelingen bewijst niet dat de ene de andere veroorzaakt.

Controleer de visuele indruk

Een afgebroken as kan kleine verschillen groot laten lijken. Bereken het werkelijke verschil en de verhouding. Een lijngrafiek hoeft niet altijd bij nul te beginnen, maar de as moet duidelijk zijn. Voor het vergelijken van staaflengtes is een nulbasis belangrijk.

Let ook op verschillende asschalen, ongelijke tijdsintervallen op gelijke afstand en 3D-effecten. Bij een pictogram dat twee keer zo hoog én breed wordt, verviervoudigt het oppervlak. Dat past niet bij een verdubbeling van het aantal.

Welke informatie ontbreekt

Voor een aandeel heb je het deel én het totaal nodig. Voor een gemiddelde heb je de som én het aantal nodig. Meerdere antwoorden in een enquête kunnen overlappen: dan mag je de aantallen niet zomaar optellen als unieke personen.

Soms is de juiste conclusie dat je iets niet kunt bepalen. Schrijf dan welke gegevens ontbreken. Daarmee laat je zien dat je de informatie zorgvuldig beoordeelt.